

İLETİŞİMDE ÖZGÜRLÜK: “e-göz@ltı” paneli

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'nin 41. kuruluş yıldönümü etkinlikleri kapsamında, kamuoyunda tartışma yaratan telefon ve ortam dinlemenin teknik, hukuki, sosyal boyutlarının ele alındığı “İletişimde Özgürlük: e-göz@ltı” paneli düzenlendi.

Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi'nde, 8 Haziran 2009 tarihinde gerçekleştirilen paneli; EMO İzmir Şubesi önceki dönem Yönetim Kurulu başkanlarından Musa Öztufan yönetti. Paneli Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Nurcan Törenli, EMO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tarkan Öden ve EMO Hukuk Danışmanı Av. Hayati Küçük panelist olarak katıldı.

EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Gülşen'in şube tarihine ilişkin kısa bilgi verdiği açılış konuşmasında; EMO İzmir Şubesi'nin üyelerinden aldığı güçle düzenlediği etkinliklerle oda genelinde birçok ilki gerçekleştirdiklerini ifade etti.

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Musa Çeçen de İzmir Şubesi'nin kuruluşundan bugüne emeği geçenlere teşekkür ederek, bu başlıklı bir etkinliğin yapılmasının anlamlı olduğunu dile getirdi. Çeçen, Türkiye ve dünyada teknolojik gelişimle birlikte “dinlenme” kaygılarının da arttığına dikkat çekerek, “Eskiden hayalini dahi kuramayacağımız birçok gelişme günümüz dünyasında gerçeğe dönmüş durumda. Türkiye’de herkes ‘dinleniyorum’ kaygısıyla ken-

di özgürlüğünü kısıtlar hale gelmiştir” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından panelin ilk konuşmacısı EMO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tarkan Öden “e-göz@ltı Raporu”nun hazırlanma nedenlerini aktardı. EMO'nun kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olarak uzmanlık alanına giren elektronik alanındaki teknolojik gelişmelerin yaşam içerisinde kullanımı ve yarattığı sorunlara ışık tutabilmek amacıyla bu raporu hazırladıklarını ifade eden Öden, rapordaki teknik bölüme ilişkin bilgi verdi. Dinleme ve izleme olaylarının teknik boyutunu aktardığı konuşmasında Tarkan Öden, “Yargı kararıyla ülkedeki tüm insanların telefon görüşmelerinin izlenmesine

izin verilmesi kamuoyunda geniş tepki uyandırdı. Ceza Muhakemeleri Yasası'na dayanılarak iletişim tespiti, görüşmeleri dinleyip kaydetme uygulaması yapılmış olup kovuşturmaya gerek olmadığı için kayıtları imha edilen kişi sayısı 2008 yılında 5 bin 212. Yalnızca kayıtları imha edilen dinlemelerin bilgisi varken bütün dinlemelerin sayısı açıklanmamıştır" dedi.

Öden, demokratik yaşam tarzını benimsemeyen toplumların teknolojik yöntemlerle insanları baskı altında tutmaya çalıştıklarını belirterek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Türkiye'de bu yöntemlerle insanları baskı altında tutan ülkelerden bir tanesi... Ülkemizde herkes 'Acaba dinleniyor muyum?' diye şüpheyle yaşıyor. Fişlenen yurttaşlar demokratik haklarını kullanamıyor. Gücü elinde bulunduranlar her türlü

yöntemi kullanarak insanları kendi güdümlerinde tutmaya çalışıyor."

EMO Hukuk Danışmanı Av. Hayati Küçük ise konuşmasında iletişim özgürlüğünün korunması ve sınırlarına dikkat çekti. Küçük, "Anayasa'da iletişim ve haberleşme özgürlüğünün AB standartlarında olmasına karşın alt hukuk normları ve yönetmeliklerle bu durum zedelenmektedir" diyerek, cep telefonlarından dinleme ve ortam dinlemesini olanaklı kılan yazılımların İnternet üzerinden rahatlıkla satılabildiğini belirtti. Bununla sadece hukuk çerçevesinde mücadele etmenin yetersiz olduğunu ifade eden Küçük, şöyle konuştu:

"Kişi hak ve özgürlükleri konusunda hukuk ve teknoloji arasında uyumsuzluk var. Hukuk gelişmeye ayak uyduramıyor. Anayasal düzenlemede bir problem yokmuş gibi görünse de alt hukuk normlarında

ciddi problemler var. Kişi teknolojik yöntemlerle dinlenmesini, özel hayatının ihlal edilmesini hukuki açıdan takip edemiyor ve çoğu zaman bu insanları çaresizliğe sevk ediyor. Bu amaçla kullanılan teknolojilere ancak karşı teknolojiler üreterek karşı koyabilirsiniz."

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Nurcan Törenli, iletişim kavramına değindiği konuşmasında dinlemenin küresel boyutuna dikkat çekti. "İletişimi denetlemeye ihtiyacı olan var olan sistemi sürdürme ihtiyacında olandır" diyen Törenli, teknoloji değişse de iletişimde denetim gereksiminin değişmediğini, var olanı sürdürmek, alternatifi yok etmek için denetimin hep var olduğunun altını çizdi. Törenli, sosyolojik açıdan "dinleme" fobisinin tüm topluma yayıldığına da dikkat çekti. ◀

